
DR. VASILE URSACHI LA 70 DE ANI !

Într-adevăr, cercetătorul Vasile Ursachi, director încă de acum 47 de ani al Muzeului de Istorie Roman și director adjunct al Complexului Muzeal Județean Neamț, din 1998, va împlini, pe 30 decembrie, șapte decenii de viață. Pentru toți cei care îl cunosc, datele înscrise în buletin sunt nerelevante, căci vivacitatea, optimismul și tăria cu care crede în destinul său științific și muzeografic îl prezintă mult mai tânăr!

S-a născut în Havârna (județul Botoșani), unde a absolvit și școala generală. În anii 1946-1953 a urmat Școala Pedagogică din Șendriceni-Dorohoi, iar apoi cursurile Facultății de Istorie a Universității Al. I. Cuza din Iași, pe care a absolvit-o în 1957. De la 1 septembrie, același an, activează la Roman, unde a fost repartizat, cu sarcina de a pune bazele unei instituții muzeale, inexistente până la acea dată. În anul 1986, ca un corolar al activității sale științifice, și-a susținut teza de doctorat, sub conducerea acad. Mircea Petrescu-Dîmbovița.

Considerat, pe drept cuvânt, un veteran al muzeografiei românești, dr. Vasile Ursachi are în spate o carieră științifică de excepție, contribuția sa la apariția, dezvoltarea și buna funcționare a muzeului de istorie, dar și a celorlalte muzee din Roman, fiind absolut remarcabilă. Cercetările arheologice sistematice, pe care le-a promovat și susținut permanent timp de aproape cinci decenii, îndeosebi în așezările geto-dacice de pe Valea Siretului, au devenit de referință pentru istoria veche a României, numele său fiind recunoscut de confracți și citat într-un număr important de lucrări de specialitate.

Inițierea lui Vasile Ursachi în domeniul arheologiei a început încă din 1953. În paralel cu frecventarea cursurilor universitare, a participat mai întâi la săpăturile

sistematice de la Valea Lupului (jud. Iași), unde a colaborat cu prof. Dinu Marin, iar apoi – în vacanțele de vară – la șantierele de la Trușești (jud. Botoșani) și din zona lacului de acumulare de la Bicaz, conduse de acad. Mircea Petrescu-Dîmbovița și C.S. Nicolăescu-Plopșor. La scurt timp după angajare a condus sau a colaborat la diverse șantiere din zona Romanului, așa cum au fost cele de la: Văleni-Botești (1959-1969); Butnărești și Poiana Dulcești (1961, 1962), unde a colaborat cu Institutul de Arheologie din București; Gabăra-Moldoveni (1957-1960), unde a conlucrat cu Iulian Antonescu; Buda-Buhuși (1960, 1961), în colaborare cu C.S. Nicolăescu-Plopșor; Secuieni-*Aldești* (1961-1963); Cetatea Nouă a Romanului de pe malul Siretului (1961, 1962). Dar cea mai importantă contribuție pe care a adus-o Vasile Ursachi o constituie cercetările sistematice de la Brad-Negri (din 1963 până în prezent), care – împreună cu alte două șantiere (Răcățau și Moinești), unde a colaborat cu prietenul său Viorel Căpitanu – îl recomandă ca unul dintre cei mai mari specialiști în domeniul civilizației geto-dace. De asemenea, a efectuat cercetări în așezările de la Izvoare-Bahna (1965, 1967), Săbăoani (un număr de 18 campanii, începute în 1965), David-Văleni (1967), Tămășeni (1968-1970), Dulcești (1988), Pânțești și Bozieni (1989), Episcopia Romanului (1998, 1999, 2003) ș.a.

Pe parcursul anilor 1963-2002 a realizat numeroase cercetări de suprafață, pe baza cărora a descoperit peste 300 de puncte și stațiuni arheologice. Din cuprinsul acestora, dar și din săpăturile sistematice a recoltat peste 250.000 de obiecte, multe dintre ele fiind etalate în expoziția de bază a instituției la care activează.

Este evident că alături de cercetarea sistematică, din fața căreia nu s-a dat la o parte niciodată, indiferent cât de grele au fost condițiile de lucru, o mare realizare a dr. Vasile Ursachi este Muzeul de Istorie Roman, al cărui patrimoniu este legat, în proporție de cel puțin 95%, de acest specialist, avaturile facerii, dezvoltării și înfloririi acestei unități muzeale de prestigiu fiind trăite la intensitate maximă de fondatorul său.

Dacă la venirea sa în Roman nu existau decât 8 (opt) piese, care proveneau dintr-o descoperire întâmplătoare, astăzi instituția românească depășește ca patrimoniu și preocupări multe muzee județene și chiar unele așa-zis naționale. Cea mai importantă realizare muzeistică a sa o constituie organizarea expoziției de bază a instituției, deschisă în 1995 într-un local complet renovat (*Palatul Nevruzzi*), la care se adaugă expoziția referitoare la situl arheologic de la Brad, premiată în calitate de cel mai bun proiect de expoziție pe anul 1996. Referitor la patrimoniul și activitatea instituției, la care veghează neclintit de atâta vreme, luptând cu o înverșunare exemplară cu cei care i-au fost potrivnici, trebuie să menționăm faptul că de-a lungul anilor a organizat la sediu peste 150 de expoziții temporare, multe dintre ele itinerante, a colaborat la întocmirea a peste 10 expoziții regionale sau naționale și a patru expoziții internaționale. A participat la peste 200 de sesiuni științifice cu caracter zonal sau național, de cinci ori fiind prezent la congrese internaționale.

O mare parte din cercetările efectuate au fost valorificate prin cele peste 110 note, articole și studii științifice, care au fost publicate în reviste de specialitate, precum *Memoria Antiquitatis*, *Carpica*, *Materiale și Cercetări Arheologice*, *Thraco-Dacica*, *Studii și Cercetări de Istorie Veche (și Arheologie)*, *Arheologia Moldovei*, *Hierasus*, *Crisia*, *Studii și Cercetări de Antropologie*, *Cercetări Agronomice în Moldova*, *Magazin Istoric* etc., sub semnătură proprie sau în colaborare cu alte personalități. Dintre cărțile

publicate, o importanță cu totul aparte o au volumele *Văleni. O mare necropolă a dacilor liberi*, realizată în colaborare, care în 1991 a primit premiul *Vasile Pârvan* al Academiei Române și *Zargidava. Cetatea dacică de la Brad*, o monografie foarte consistentă și deosebit de apreciată de către specialiști.

Nu mai puțin importantă este activitatea desfășurată pe tărâm cultural-educativ, în cadrul căreia a susținut sute de conferințe și expuneri referitoare la istoria locală și națională, a scris articole și a acordat interviuri în presa scrisă, la radio și televiziune. După 1990 a fost ales președinte al Societății Culturale *Roman Mușat*, calitate în care a contribuit în mod esențial la organizarea manifestărilor din anul 1992, prilejuite de aniversarea a șase secole de la prima atestare documentară a Romanului, dar și la alte acțiuni omagiale și comemorative.

Apreciat și stimat de către oamenii de cultură din țară pentru spiritul civic și ardoarea cu care militează pentru apărarea valorilor trecutului, dr. Vasile Ursachi a primit de curând (în 2004) medalia *Meritul Cultural*, în grad de comandor.

În pragul aniversării frumoasei vârste de 70 de ani, nu ne rămâne decât să-i mulțumim călduros pentru tot ce a făcut și va face pentru știința și muzeografia românească, urându-i sănătate, un călduros *La Mulți Ani!* și realizarea tuturor proiectelor care îl animă.

Gheorghe Dumitroaia

LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE

I. Cărți:

- *Ghidul monumentelor istorice din județele Bacău și Neamț*, Bacău, 1971, 128 p. (în colab.);
- *Roman – mic îndreptar turistic*, București, 1977, 70 p.;
- *Văleni. O mare necropolă a dacilor liberi*, Iași, 1988, 200 p. (în colab.);
- *Zargidava. Cetatea dacică de la Brad*, București, 1995, 600 p.;
- *Situl arheologic de la Brad*, București, 1996, 42 p.

II. Studii și articole:

- *Săpăturile de la Buda (r. Buhuși)*, în *MCA*, VIII, 1962, p. 141-144 (în colab.);
- *Noi date arheologice privind riturile funerare la carpo-daci*, în *SCIV*, 17, 2, 1966, p. 213-226 (în colab.);
- *Notă asupra unui tezaur de monede romane de la începutul Imperiului, descoperit la Bozieni (r. Roman)*, în *SCIV*, 17, 4, 1966, p. 703-707 (în colab.);
- *Nouvelles données archéologiques concernant les carpo-daces*, în *Actes du VII-e CISPP*, 2, Praga, 1966, p. 1022-1024 (în colab.);

- *Cercetări arheologice efectuate de Muzeul de Istorie din Roman în zona râurilor Siret și Moldova*, în *Carpica*, I, 1968, p. 111-188;
- *O nouă cetățuie dacică pe Valea Siretului*, în *Carpica*, II, 1969, p. 93-130 (în colab.);
- *Două tezaure romane imperiale descoperite în Moldova*, în *Carpica*, II, 1969, p. 143-156 (în colab.);
- *Contribuții la problema ritului de înmormântare la carpo-daci*, în *Carpica*, II, 1969, p. 199-201;
- *Contribuții la problema așezărilor dacice de pe Valea Siretului*, în *MemAntiq*, I, 1969, p. 105-119;
- *Piese de harnașament descoperite în așezarea daco-carpică de la Săbăoani*, în *MemAntiq*, I, 1969, p. 327-331;
- *Studiul resturilor osoase din mormintele cimitirelor birituale de la Gabăra-Moldoveni și Săbăoani I (jud. Neamț) din sec. II-III e.n.*, în *SCA*, 6, 1, 1969, p. 7-15 (în colab.);
- *Săpăturile arheologice de la Văleni (jud. Neamț)*, în *MCA*, I, 1970, p. 263-270;
- *Două tezaure de denari romani republicani descoperite la Răcățău și Pâncești*, în *Carpica*, IV, 1971, p. 167-195 (în colab.);
- *Descoperiri geto-dacice în județul Bacău*, în *Crisia*, 1972, p. 97-114 (în colab.);
- *Noi descoperiri de monede antice în județul Bacău*, în *Carpica*, VII, 1975, p. 45-58 (în colab.);
- *Brad und Răcățău, zwei getisch-dakische befestigte Siedlungen (Kreis Bacău)*, în *TD*, 1976, p. 271-277 (în colab.);
- *Contributions au problème des établissements daces de la Vallée du Siret: „La dava” de Brad*, în *Actes du II-e CIT*, București, 1976, p. 140, 141;
- *La nécropole carpe des II-III siècles de n.e. à Văleni*, în *IAR*, 1977, f. 9 (R52-R63, 14 f.) (în colab.);
- *Elemente și influențe romane la est de Carpați în secolele II-III e.n.* în *Hierasus*, I, 1978, p. 147-185;
- *Descoperiri arheologice aparținând epocii bronzului din județul Bacău*, în *Carpica*, XI, 1979, p. 135-148 (în colab.);
- *Noi elemente de fortificații în așezarea dacică de la Brad, jud. Bacău*, în *MCA*, XIV, 1980, p. 178-182;
- *Principaux résultats des fouilles archéologiques de Brad*, în *Actes du II-e CIT*, II, București, 1980, p. 61-70;
- *Zargidava*, în *Roumanie, pages d'histoire*, VI, 3-4, 1981, p. 149-152;
- *Cetatea dacică de la Brad*, în *SympThr*, 1, 1983, p. 59-61;
- *Sanctuarul de la Zargidava*, în *MagIst*, XVIII, 3 (204), 1984.
- *Cetatea de la Brad*, în *SympThr*, 2, 1984, p. 11;
- *Cele mai vechi dovezi ale practicării agriculturii la Brad, județul Bacău*, în *CAM*, 2 (70), 1985, p. 159-162;
- *Elemente ale spiritualității geto-dacice în contextul descoperirilor de la Brad (jud. Bacău)*, în *SympThr*, 3, 1985, p. 84-86;
- *Tezaurul cucutenian de la Brad*, în *MagIst*, XX, 6 (231), 1986, p. 7, 8;
- *Sanctuarul din cetatea dacică de la Brad, com. Negri, jud. Bacău*, în *MemAntiq*, XII-XIV (1980-1982), 1986, p. 93-104;

- *Rituri și ritualuri de înmormântare în așezarea de la Brad*, în *MemAntiq*, XII-XIV (1980-1982), 1986, p. 105-152;
- *Dovezi de scriere la geto-daci*, în *SympThr*, 4, 1986, p. 72, 73;
- *Din istoricul construcțiilor de pe Stânca de la Brad*, jud. Bacău, în *CAM*, XX, 1 (77), 1987, p. 145-149 (în colab.);
- *Fortificații dacice pe Valea Siretului*, în *Carpica*, XVIII-XIX (1986-1987), 1987, p. 31-51;
- *Cetatea dacică de la Moinești*, în *Carpica*, XVIII-XIX (1986-1987), 1987, p. 53-69 (în colab.);
- *Ceramica dacică pictată din Cetatea de la Brad*, com. Negri, jud. Bacău, în *MemAntiq*, XV-XVII (1983-1985), 1987, p. 43-97;
- *Cetatea dacică de la Brad*, în *TD*, VIII, 1-2, 1987, p. 100-126;
- *Elemente ale spiritualității geto-dacice în cetatea de la Brad* (com. Negri, jud. Bacău), în *SympThr*, 5, 1987, p. 149-151;
- *Tezaurul de monede romane descoperit la Traian*, județul Neamț, în *ArhMold*, XII, 1988, p. 117-130 (în colab.);
- *Unelte agricole ale dacilor din cetățile de pe Valea Siretului*, în *SIRAR*, 1988, p. 12, 13;
- *Cetatea dacică de la Moinești*, în *SympThr*, 6, 1988, p. 88 (în colab.);
- *Obiecte de podoabă descoperite în cetatea dacică de la Brad*, în *SympThr*, 6, 1988, p. 102-104;
- *Importuri greco-romane în Cetatea dacică de la Brad*, în *SympThr*, 7, 1989, p. 281-283;
- *Le dépôt d'objets de parure énéolithique de Brad*, com. Negri, dép. de Bacău, în *BAI*, IV, 1990, p. 335-386;
- *Cetatea dacică de la Brad*, Chișinău, 1991, p. 38-42;
- *Iulian Antonescu – o mare personalitate a zilelor noastre*, în *Carpica*, XXII, 1991, p. 171, 172;
- *Descoperiri monetare din așezarea dacică de la Brad*, în *ArhMold*, XV, 1992, p. 97-105 (în colab.);
- *Depozitul de obiecte de podoabă eneolitice de la Brad*, com. Negri, jud. Bacău, în *Carpica*, XXIII/1, 1992, p. 51-103;
- *Vasile Pârvan și „davele” de pe Siret*, în *Carpica*, XXIII/1, 1992, p. 125-130;
- *Necropola carpică de la Poiana-Negri*, jud. Bacău, în *Carpica*, XXIII/2, 1992, p. 143-149 (în colab.);
- *Dava geto-dacică de la Brad*, jud. Bacău, în *MCA*, 1992, p. 115-120;
- *Cercetări de suprafață pe Valea Siretului, la nord de municipiul Roman*, în *MemAntiq*, XVIII, 1992, p. 145-176 (în colab.);
- *File de preistorie*, în *Istoria orașului Roman*, Bacău, 1992, p. 15-29;
- *Monumente religioase și laice din Roman*, în *Istoria orașului Roman*, Bacău, 1992, p. 104-130 (în colab.);
- *Dovezi ale practicării agriculturii la daci. Descoperiri din zona Romanului*, în *SIRAR*, 1993, p. 7-9;
- *Cetatea dacică de la Brad*, în *CCA*, 1994, p. 8;
- *Săbăoani-„La Izvoare”*, în *CCA*, 1994, p. 56;
- *Necropola din sec. IV de la Săbăoani*, în *MemAntiq*, XIX, 1994, p. 261-278;

- *Conservarea și depozitarea produselor agricole în cetatea dacică de la Brad*, în CAM, 1994, p. 136, 137;
- *Elemente decorative ale cânilor geto-dacice*, în *ArhMold*, XVIII, 1995, p. 33-43;
- *Săpăturile de la Brad*, în CCA, 1995, p. 13, 14;
- *Muzeul de Istorie din Roman*, în *RevMuz*, 6, 1995, p. 3-14;
- *Din istoria apiculturii în zona Romanului*, în *SIRAR*, 1995, p. 601-603;
- *Brad-„La Stâncă”*, în CCA, 1996, p. 14, 15;
- *Contribuția cercetărilor din cetatea dacică de la Brad la cunoașterea geșilor est-carpatici*, în *LSA*, 1996, p. 84, 85;
- *La cité géto-dace de Brad*, în *The Thracian World at the Crossroads of Civilization*, București, 1996, p. 356-358;
- *Contribuția cercetărilor arheologice din cetatea dacică de la Brad la cunoașterea culturii geșilor est-carpatici*, în *Carpica*, XXVI/1, 1997, p. 43-49;
- *Tezaurul de monede romane de la Tămășeni*, în *Carpica*, XXVI/1, 1997, p. 123-138;
- *Șantierul arheologic Brad*, în CCA, 1997, p. 10, 11;
- *Șantierul arheologic Răcătău*, în CCA, 1997, p. 78-80 (în colab.);
- *Săbăoani, necropola din sec. IV d.H.*, în CCA, 1997, p. 50, 51;
- *Muzeul de Istorie Roman*, în *Prix Européen du Musée de l'Année – des candidats*, 1997, p. 60;
- *Săpăturile de la Răcătău*, în CCA, 1998, p. 62, 63 (în colab.);
- *Săpăturile de la Săbăoani-„La Izvoare”*, în CCA, 1998, p. 67;
- *Săpăturile de la Brad*, în CCA, 1998, p. 89;
- *Săpăturile de la Brad*, în CCA, 1999, p. 15;
- *Cercetările de la Răcătău*, în CCA, 1999, p. (în colab.);
- *Săpăturile de la Săbăoani*, în CCA, 1999, p. 101;
- *Așezarea dacică de la Pâncești*, în *Carpica*, XXIX, 2000, p. 83-112;
- *Săpăturile de la Brad*, în *CCAR. Campania 1999*, 2000.
- *Săpăturile de la Roman*, în *CCAR. Campania 1999*, 2000.
- *Un nouveau motif décoratif sur la poterie dace peinte*, în *SAA*, VII, 2000, p. 345-350;
- *Așezarea dacică de la Gâdinți, com. Sagna, jud. Neamț*, în *Carpica*, XXX, 2001, p. 9-38;
- *Săpăturile de la Brad*, în *CCAR. Campania 2000*, 2001, p. 45, 46;
- *Săpăturile de la Roman*, în *CCAR. Campania 2000*, 2001, p. 208;
- *Așezarea dacică de la Tămășeni, județul Neamț*, în *MemAntiq*, XXII, 2001, p. 219-289;
- *Tezaurul de monede divizionare poloneze de secol XVII, descoperit la Săbăoani, județul Neamț*, în *MemAntiq*, XXII, 2001, p. 321-332 (în colab.);
- *Un nou element al procesului de urbanizare la daci, descoperit la Brad, jud. Bacău*, în *Adevărul, omenește posibil*, volum omagial Sever Dumitrașcu, Oradea, 2001, p. 145-153;
- *Zargidava, campania de săpături 2001*, în *CCAR. Campania 2001*, 2002, p. 63;
- *Săpăturile de la Săbăoani*, în *CCAR. Campania 2001*, 2002.
- *Zargidava – centrul politic al regilor daci*, în *Zargidava*, Bacău, 2002, p. 7-16;
- *Iulian Antonescu – viața și opera*, în *Iulian Antonescu și dreptul la neuitare*, București, 2002, p. 105-108;
- *Fortificațiile dacilor pe Valea Siretului Mijlociu*, în *BMMN*, 1, 2, 2003, p. 46-53;
- *Săpăturile de la Brad, com. Negri, jud. Bacău*, în *CCAR. Campania 2002*, 2003, p. 60, 61;

- *Săpăturile de la Răcătău de Jos, com. Horgești, jud. Bacău, în CCAR. Campania 2002, 2003, p. 249-251;*
- *Un mormânt hallstattian descoperit la Aldești-Secuieni, în Mousaios, 6, 2001, p. 37-46;*
- *Contribuții la problema dispariției așezărilor de tip „dava”, în Istoria ca lectură a lumii. Omagiu lui Alexandru Zub, la împlinirea a 60 de ani, Iași, 20, p. 75-83.*

III. Coordonări de volume:

- *Istoria orașului Roman, Bacău, 1992, 400 p.*

IV. Colaborator la realizarea unor cataloage de expoziție:

- *Iliri și daci, Belgrad, 1971;*
- *Civilizația traco-geto-dacică și continuitatea sa în epoca formării poporului român, Bacău, 1980;*
- *Civilizația geto-dacilor din Bazinul Siretului, Bacău, 1992;*
- *Rădăcini ale civilizației strămoșești în Muntenia de Răsărit, Moldova de Sud și de Centru în sec. III-XI d.H., Bârlad, 1995;*
- *Civilizația geto-dacilor din Bazinul Siretului, Bacău, 1997;*
- *I Daci, Florența, 1997;*
- *2000 de ani de creștinism, București, 2000.*

